

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Климент Минев Найденов
СУ „Св. Климент Охридски”, ГГФ, катедра “Регионално
развитие”

(председател на Научно жури утвърдено с Заповед на
Ректора на СУ „Св. Климент Охридски”
със Заповед № РД 38-423/02.07.2015г.)

Научна област – 4. Природни науки, математика и
информатика.

Професионално направление - 4.4. Науки за Земята
Научна специалност – „География на населението и
селищата”.

Катедра „Регионална и политическа география”, ГГФ, СУ ”Св.
Климент Охридски”

тема:

**ВЪНШНИ МИГРАЦИИ В БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ ПЕРИОДА 1989-2010г.**

Редовен докторант – АДРЕАН ХРИСТОВ ГЕОРГИЕВ

1. ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА

Адреан Христов Георгиев е роден през 1969 г. През 1995 г. завършва магистърска програма по специалност „География”, в ГГФ на СУ „Св. Кл. Охридски”. Работил е на длъжност автомонтьор към „БАЛКАН-ГУМИ” ООД – автосервизно обслужване и търговия (1996-2009 г.) и от 2009 г. във фирма „ЯНТРА” на длъжност управител. В периода 2011

- 2014 г. е редовен докторант в катедра „Регионално развитие” на ГГФ при СУ „Кл. Охридски”.

2. ДАННИ ДА ДОКТОРАНТУРАТА

Адреан Георгиев е зачислен като редовен докторант към Катедра „Регионална и политическа география” в ГГФ на СУ „Св. Кл. Охридски” със Заповед на Ректора РД № 20-971/18.07.2011. На 17.06.2015 г. дисертационния труд е обсъден и насочен за защита на разширен съвет на катедри „Регионално развитие” и „Регионална и политическа география” при ГГФ на СУ „Св. Кл. Охридски”. Предоставените документи по процедурата отговарят на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”.

3. ДАННИ ЗА ДИСЕРТАЦИЯТА И АВТОРЕФЕРАТА

Темата на дисертационния труд е изключително актуална, доколкото проблемите, свързани с миграционните процеси в Р България са в дискусията на деня и се отнасят до проблеми на национално ниво свързани с демографската криза в която е изпаднала страната. Дисертационния труд е съобразен с всички изисквания на Закона „За условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности” и правилниците за приложението му. Актуалността на труда произхожда от факта, че подобен не е разработван в страната. Обемът на дисертацията е 182 стандартни машинописни страници. Трудът е разделен в съдържателно отношение на увод, 3 глави и заключение.

Включени са и 5 карти, 8 приложения, 35 таблици, 36 фигури
5 диаграми и 2 отделни таблици. Прави впечатление не големия брой използвани литературни източници - 55 на брой (40 на кирилица, 11 на латиница и 4 интернат адреса). Въпреки това като цяло обемът отговаря на изискванията за подобен род научно изследване. Представена е една публикация във връзка с дисертационния труд. Авторефератът е изготвен според изискванията и отразява в същността на дисертационния труд. В него автора използва понятия, като “Северозападен статистически район”, което е некоректно и би трябвало да се замени със “Северозападен район от ниво 2”. Това е свързано със Закона за регионално развитие и по-точно с цитирам “За целите на планирането, програмирането, управлението, ресурсното осигуряване, наблюдението и оценката на регионалното развитие се обособяват **райони, които се разделят на нива** в съответствие с изискванията на общата класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана в Европейския съюз.” Приложеният списък от приноси отговарят на направените анализи.

В дисертацията ясно са формулирани цел и задачи, актуалност и изученост на проблема. Целта съответства на заглавието на дисертацията. За нейното осъществяване са определени 5 задачи, които са изпълнени впоследствие, чрез подходящите за това методи и методика. Правилно са определени обекта и предмета на разработката. Разгледан е период до 2010 г., като териториалния обхват е на ниво България. При ограничаването на дисертационния труд в този период, не може реално да се отчете влиянието на

оперативните програми върху миграционното поведение на населението (ако има такова). Изведена е ролята на външната миграция при протичането на демографските процеси

Темата е актуална и предлаганият научен труд има висока научна и приложна стойност с потенциал за използване за нуждите на управлението, включително и по оценка на предприеманите мерки, както на национално така и на регионално равнище. Отбелязваме това предвид факта, че миграционните процеси сред населението у нас са свързани с много значими социални и икономически последици, които се развиват и ще се развиват в дългосрочна перспектива при това със значителна интензивност. В увода са разгледани актуалността и изучеността на поставения проблем. Формулирани са обекта, предмета, целите, задачите и методите, като са анализирани и основните литературни източници свързани с проблемите на миграцията.

Първа глава озаглавена “Теоретични основи на изследванията върху миграциите” показва богатата осведоменост на Адреан Георгиев по проблемите на миграционните процеси. Дефинирани са основните показатели за измерване и анализ на миграциите, които авторът ще използва в изследването. Представения анализ е много ценен, от една страна като задълбочена характеристика на същността и логиката на миграционните процеси и от друга като обобщение на един опит в областта на моделирането на тези демографски процеси, който следва да се има предвид при по-нататъшната работата по проблеми разглеждани в дисертационния труд. Представени са факторите, които

предизвикват миграция, като може да се твърди, че те могат да бъдат анализирани още по-задълбочено. В основата на дисертацията е заложен метода на Уеб. Въпреки, че метода на Уеб е широко използван в демографските изследвания, той има и своите недостатъци. Доста трудно чрез него могат да се определят точните възпроизводствени възможности на населението. Въпреки това, направената типизация на ръста на броя на населението за страната, областите и статистическите райони по схемата на Уеб може да се отчете като принос на докторанта.

Във втората глава “Регионално разпределение на външните миграции и влиянието им върху динамиката в броя на населението и структурата на ръста” е направен един много добър анализ на демографската ситуация през изследвания период. Главата е структурирана в много подглави и подточки. Чрез геодемографския анализ в тях, се затвърждават установените тенденции на територията на страната по отношение на много ниска раждаемостта, нарастваща обща смъртността и отрицателен естествен прираст.

В третата глава “Отражение на миграциите върху демографската ситуация в България” докторантът прави опит за изясняване на влиянието на миграционните процеси върху демографската ситуация в страната. Обърнато е внимание на абсолютната загуба на млада работна сила и интелектуален потенциал и на стесняването на възпроизводствения потенциал на национално и регионално ниво. Освен, че са анализирани основните емиграционни потоци, е обърнато и внимание на имиграцията, която непрекъснато нараства.

Разгледано е задълбочаването на диспропорциите в социално-икономическото и демографското развитие за което допринася и отрицателното миграционно салдо (вътрешна и външна миграция). Тук ясно личат и приносите на Адреан Георгиев, като особен интерес представляват тези свързани с основните заплахи, произтичащи от демографската криза. Изведени са заплахи за националната сигурност и отбрана, заплахи за интелектуалния потенциал и работната сила и заплахи произтичащи от неравномерното териториално разпределение на населението и неравенствата в социално-икономическото развитие. Установена е тежестта на външната миграция и естественият прираст за формиране на броя и преразпределението на населението. Правилни са изводите на докторанта по отношение на създалата се тенденция на недостига на младо, трудоспособно и образовано население, което да генерира икономически и интелектуален растеж.

В заключението са описани мерките за ограничаване на емиграцията. Правилно е отбелязано, че не се взимат адекватни решения за ограничаване отрицателно външно миграционно салдо. Правилно е изведена и зависимостта между социалните, икономическите, етническите и политически фактори, по отношение на емиграцията.

Заключение:

Въпреки направените бележки, считам, че изследванията по дисертацията имат необходимия личен принос на докторанта за подобен род разработка. Основният мотив за това са знанията, качествата които притежава и огромният обем от самостоятелно обработена статистическа информация съдържаща се в дисертационния труд. В

подкрепа на това е и ясната аргументация в дисертационния труд, логически издържаната структура и достоверност на научните тези. Дисертационния труд е осъществен върху ясно определена проблематика с научна и научно-приложна актуалност. Той притежава необходимите качества за присъждане на научнообразователната степен доктор. Авторът допълва, разработва, прилага и апробира модели за оценка и анализ на миграционните процеси на основата на много богата емпирична информация за България. Предвид на достойнствата на дисертационния труд си позволявам да предлагам на Научното жури да присъди на Адреан Христов Георгиев научно-образователната степен доктор по научната специалност „География на населението и селищата”.

Рецензент:

(доц. д-р Кл. Найденов)

София, 14.08.2015 г.